

NEWSLETTER

Мај, 2023

Бр.5

Одбележување на Светскиот ден на слобода на медиумите

Под мотото „Обликување на иднината на правата: Слободата на изразување како двигател за сите други човекови права“ на 3 мај по 30-ти пат се одбележа Светскиот ден на слобода на медиумите. Целта на меѓународниот ден е да се зголеми свесноста за улогата на новинарите и медиумите во промовирање на демократијата и на човековите права и да се потсети дека без слобода на медиумите нема слобода на изразување.

Според последниот извештај на Репортери без граници за 2023 година, Македонија бележи значајно подобрување на полето на слободата на медиумите, но и понатаму има предизвици со кои треба да се справи. Во таа насока, Агенцијата како и досега ќе продолжи да делува проактивно на зголемување на свеста за улогата на медиумите.

Соопштенија за јавност

Имајќи ги предвид случувањата во Србија, како и претставките кои македонските граѓани ги упатуваа за начинот на информирање, Агенцијата на 10 мај преку соопштение за јавност ги повика сите медиуми при известувањето за трагични настани, да се придржуваат до највисоките професионални стандарди и етички вредности. Ова особено се однесува на информирањето за настани во кои се вклучени малолетни лица кои се сторители или жртви на кривични дела. Вестите и информативните програми да не се темелат на сензационализам, туку да содржат проверени информации. Вклучувањето описи, сцени и/или глетки на насилство или друг материјал којшто може да го загрози физичкиот, психичкиот и моралниот развој на децата и младите, мора да биде засновано на одговорна уредничка проценка за неопходноста на нивното прикажување. Професионалната одговорност подразбира и дека жртвите на насилство треба да се третираат со максимална почит и да се води сметка за заштита на приватноста, човековото достоинство, како и личната болка и жалост на жртвите. Во соопштението беше посочено дека покрај медиумите, и операторите на јавни електронски комуникациски мрежи треба да покажат максимална општествена одговорност при реемитување сервиси кои содржат програми со насилство, вулгарен говор и други непримерни содржини кои лошо влијаат врз малолетниците и генерално, можат да ја вознемират општата јавност. Тоа значи дека треба да бидат особено внимателни при одлучувањето какви сервиси ќе реемитуваат и да применуваат најстроги технички мерки за родителска контрола.

На 10 мај, Агенцијата го осуди отстранувањето на присутните сниматели од седница на Судскиот совет и посочи дека ваквиот непрофесионален однос кон медиумите придонесува не само за фрлање сенка врз транспарентноста на судството, туку и за нарушување на правото на јавноста да биде целосно информирана за работата на судските власти. Беше посочено дека е особено важно на сите новинарски екипи да им се обезбеди непречен пристап за известување од настани кои се од јавен интерес, во насока на обезбедување транспарентност и отчетност на институциите.

Надзори врз радиодифузери, оператори на јавни електронски комуникациски мрежи и даватели на АВМУ по барање

Радифузери

Редовни програмски надзори за почитувањето на правилата при емитување аудиовизуелни комерцијални комуникации, заштита на малолетната публика, користење телефонски услуги со додадена вредност и телефонско гласање, емитување игри на среќа и обезбедување квизови или други облици на наградно учество, употреба на јазикот во програмата, дневно емитување најмалку 12 часа програма на телевизија и за емитување најмалку 30% програма изворно создадена се извршени врз ТВ Алфа, ТВ Алсат-М, ТВ Канал 5, ТВ Телма и ТВ Сител.

NEWSLETTER

Со надзорот беше констатирано дека на програмата на ТВ Телма емитувана на 8 мај, двете изданија на забавно-документарната емисија „Авантурите на Марк“ не беа обележани со сигнализација за програма што содржи пласирање производи, и посебно промотивно се препорачувани угостителските услуги од ресторанот „Старо/Златно буре“ и производите од фирмата „Saša truffles“, додека пак изданието на образовно-забавната емисија „Garden club Градини“ беше несоодветно означено со пропишаната сигнализација за програма што содржи пласирање производи и посебно промотивно се препорачувани производите од фирмата Nakayama. На програмата на ТВ Алсат-М на 8 мај во специјализираната емисија за здравство „Огледало на здравјето“, емитувани се прикриени аудиовизуелни комерцијални комуникации за болницата „Свети вид“.

Врз програмските сервиси МРТ 1, ТВ 24 Вести, ТВ Алфа, ТВ Клан Македонија, Наша ТВ, ТВ Алсат – М, ТВ Канал 5, ТВ Телма, ТВ Шења, ТВ Сител, ТВ Сонце и ТВ Компани 21-М, извршени се редовни програмски надзори за обврските за емитување европски аудиовизуелни дела и дела од независни продуценти. При надзорите не се констатирани прекршувања.

Извршени се повеќе контролни програмски и административни надзори врз ТВ Сонце, ТВ Компани 21-М, ТВ Клан Македонија и Наша ТВ за да се утврди дали радиодифузерите постапиле по Решенијата за преземање мерка јавна опомена, упатени заради различни законски непочитувања. Со надзорите беше констатирано дека радиодифузерите постапиле согласно законските одредби од ЗААВМУ и Законот за медиуми.

Оператори на јавни електронски комуникациски мрежи

За обврската на операторите на ЈЕКМ во програмскиот пакет којшто го реемитуваат задолжително и бесплатно да ги обезбедат програмските сервиси на јавниот радиодифузен сервис, како и за обврските за регистрација на програмски сервиси во Агенцијата и титлување на програмите коишто ги реемитуваат, извршен е редовен програмски надзор врз операторите Мултимедија Нетворк Л, Телнет Ком, Вива Нет и Скупи Кабле. При надзорот не се констатирани прекршувања.

Даватели на АВМУ по барање

За обврските коишто се однесуваат на пренесување на кинематографски дела, заштита на малолетните лица и промоција на производство и пристап до европски дела, извршен е редовен програмски надзор врз давателите на АВМУ по барање А1 Македонија, Свод Мастер и Македонски Телеком. Со извршениот програмски надзор не се констатирани прекршувања.

Изречени мерки јавна опомена

На 16-та седница одржана на 29 мај, Советот на Агенцијата донесе Решение за изрекување мерка јавна опомена на Друштвото за производство, трговија и услуги Колор Медиа Плус од Скопје издавач на печатениот медиум „The Economist“, поради тоа што не ги објавил податоците за адресата на седиштето на издавачот на медиумот, адресата на печатницата, датум на печатење или препечатување и број на печатени примероци.

Советот на Агенцијата на 15-та седница одржана на 18 мај, врз основа на констатации од извршен надзор изрече три мерки јавна опомена. На ТВ ИРИС од Штип изречени се две мерки јавна опомена, од кои едната за недоставување податоци за сопственичка структура, одговорниот уредник/уредници, изворите на финансирање во 2022 година, остварените вкупни приходи и расходи во 2022 година, и втората за необјавување податоци на сопствената програма и доставување на снимка од објавата до АВМУ. На ТВ Компани 21-М мерка јавна опомена и е изречена за необјавување податоци на сопствената програма и доставување на снимка од објавата до АВМУ, согласно обврската од членот 15 став 3 од Законот за медиуми.

Советот на Агенцијата на 14-та седница одржана на 3 мај врз основа на констатации од програмски надзор, донесе решение за преземање мерка јавна опомена за ТВ Клан Македонија заради не емитување на најмалку 30% програма изворно создадена како македонски аудиовизуелни дела, во период од 07:00 до 19:00 часот.

